

BACHELOROPPGAVE

Samarbeid mellom skole og barnevern

Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?

av

203 Linn Tove Berdal

204 Mira Briksdal

206 Sara Agnete Mathisen

Grunnskolelærerutdanningen 5-10

PE379

Mai 2013

FORORD

Kjære leser

Denne bacheloroppgaven omhandler et viktig, men også et særs vanskelig tema. Samarbeidet mellom skole og barnevern er et samarbeid til fordel for de mest sårbare barna i samfunnet vårt. Som fremtidige lærere må vi vite hvordan vi skal ivareta *alle* barn, kanskje spesielt barn i utsatte livssituasjoner. Læreren kan spille en stor rolle i barnets liv. Som Knud Ejler Løgstrup (1991, s. 25) formidlet:

"Den enkelte har aldrig med et andet menneske at gøre uden at han holder noget af dets liv i sin hånd"

Vi vil rette en stor takk til vår veileder Randi Faugstad, som har ledet oss på rett vei. Takk for konstruktiv og grundig tilbakemeldinger i vår arbeidsprosess. Oppgaven ville heller ikke vært gjennomførbar uten samarbeidsvillige og imøtekommende informanter. Takk for kunnskap og erfaringer fra skoleledelse, lærere og barneverntjenester. Deres deltagelse har gitt oss større forståelse for hvordan samarbeidet mellom skole og barnevern *kan* fungere i praksis.

Håper alle lesere finner oppgaven interessant!

Linn Tove Berdal, Mira Briksdal og Sara Agnete Mathisen
Sogndal, 12.5.2013

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	5
1.1 Problemstilling for oppgaven	5
1.2 Oppgaveavklaring og avgrensing av problemstilling.....	5
2.0 TEORETISK PERSPEKTIV	6
2.1 Hvem er barn under barnevernets omsorg?.....	7
2.1.1 Hvilke behov har barn i utsatte livssituasjoner?	8
2.2 Skole og barnevern i samarbeid.....	10
2.2.1 Tverrfaglig samarbeid.....	11
2.3 Aktørene i samarbeid	12
2.3.1 Barneverntjenesten.....	12
2.3.2 Skolen med ledelse og lærere	12
2.3.3 Foreldre	13
2.4 Plikter og rettigheter i samarbeidet.....	14
3.0 METODE	15
3.1 Kvalitativt forskningsintervju	15
3.2 Informantene	16
3.3 Etske hensyn.....	17
3.4 Transkribering og analyse	17
3.5 Feilkilde	17
4.0 PRESENTASJON AV RESULTAT	18
4.1 Intervju med skoleledelsen	18
4.1.1 Syn og holdninger til barnevernet.....	18
4.1.2 Samarbeidsmåter	18
4.1.3 Barn og foreldre i samarbeidet	19
4.1.4 Erfaringer - på godt og vondt	19
4.1.5 Veien videre	19
4.2 Intervju med lærere	20
4.2.1 Syn og holdninger til barnevernet.....	20

4.2.2 Samarbeidsmåter	20
4.2.3 Barn og foreldre i samarbeidet	20
4.2.4 Erfaringer – på godt og vondt	20
4.2.5 Veien videre	21
4.3 Intervju med barneverntjenesten	21
4.3.1 Syn og holdninger til skolen	21
4.3.2 Samarbeidsmåter	21
4.3.3 Barn og foreldre i samarbeidet	21
4.3.4 Erfaringer – på godt og vondt	22
4.3.5 Veien videre	22
5.0 DISKUSJON.....	23
5.1 Syn og holdninger.....	23
5.2 Samarbeidsmåter	25
5.3 Barn og foreldre i samarbeidet	26
5.4 Erfaringer.....	27
5.5 Veien videre	30
6.0 AVSLUTNING.....	32
6.1 Sammenfatning av oppgaven.....	32
6.2 Konklusjon	33
7.0 LITTERATURLISTE.....	34
7.1 Kilder hentet fra litteratur.....	34
7.2 Kilder hentet fra internettlitteratur	35
7.3 Kilder til illustrasjon.....	36
8.0 VEDLEGG	37
8.1 Vedlegg 1: Prosjektskisse.....	37
8.2 Vedlegg 2: Godkjenning fra NSD.....	41
8.3 Vedlegg 3: Samtykkeerklæring til informanter.....	43
8.4 Vedlegg 4: Intervjuguide	45

1.0 INNLEDNING

For barn i utsatte livssituasjoner vil barneverntjenesten være en av skolens viktigste samarbeidsinstanser. Skole og barnevern kan sammen ivareta enkeltbarns behov. En undersøkelse gjort av Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA), viser at bare tre av ti barn i barnevernet klarer seg godt som voksne. Undersøkelsen viser at barn som har vært under barnevernets omsorg klarer seg langt dårligere, enn barn som ikke har vært det. Flere har dårligere helse, mindre utdanning og lavere arbeidsinntekt som voksne (Bufetat, 2012). På grunnlag av undersøkelsen kan det da stilles spørsmål til om samarbeidet mellom skole og barnevern har vært godt nok?

I de siste årene har barnevernet vært mye i medias søkelys, blant annet med "Christoffer-saken". Et tilfelle der *alle* system og personer rundt Christoffer sviktet (Gangdal, 2011). Vi stiller da spørsmålet: Hvordan kunne dette skje? Skolen, læreren og SFO så jo denne gutten hver dag. I oppgaven vil vi ikke gå nærmere inn på enkeltsaker, men vi vil se på samarbeid mellom aktørene i barns liv. Hvordan fungerer samarbeidet i et vidt perspektiv? Dette er noe ni fagpersoner fra barneverntjenesten og skolen har svart på i denne oppgaven.

1.1 Problemstilling for oppgaven

"Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?"

1.2 Oppgaveavklaring og avgrensning av problemstilling

Oppgaven tar for seg samarbeid mellom skole og barnevern på generell basis. Et samarbeid som skal komme *barnet* til gode her og nå, men også i et forebyggende perspektiv. I det tverrfaglige samarbeidet vil målet alltid være å forbedre barns hverdag. For å nå dette målet er samarbeid mellom skole, barnevern og foreldrene nødvendig. Som sentrale aktører vil de være viktige for barn som lever i utsatte livssituasjoner. I oppgaven bruker vi betegnelsen *barn* om barn og unge som er under myndig alder. Betegnelsen inkluderer også elev. Begrepet foreldre brukes om de som har den daglige omsorgen for barnet. Oppgaven består av et teoretisk perspektiv, metode, resultat og en diskusjonsdel. Underveis i oppgaven vil relevante begrep bli presentert.

2.0 TEORETISK PERSPEKTIV

Av alle bekymringsmeldinger som blir sendt til barnevernet kommer bare 12 % fra skolen. Forskning viser at det oftere kommer bekymringsmeldinger fra foreldre selv, enn fra skolen. Det kan da stilles spørsmål om hvorfor det ikke er omvendt. "Hvorfor kommer ikke flere bekymringer fra skolen?" (Postholm, Haug, Munthe & Krumsvik, 2012).

I boka *Lærere i skolen som organisasjon* viser Postholm et al., til en studie gjort av Baklien (2009). Baklien har undersøkt faktorer som fremmer og hemmer tverrfaglig samarbeid. Faktorer Baklien kategoriserer som hemmende i samarbeidet er fastslåtte holdninger og forestillinger hos skolens ansatte og foreldre. De fastslåtte holdningene og forestillingene medfører at terskelen for å sende bekymringsmelding til barnevernet blir unødig høy. Studien viser også at faktorer som hemmer samarbeid er mangler på ressurser og manglende informasjon. I tillegg frykter ansatte fra skolen og barnevernet at samarbeidet med barnets foreldre skal bli ødelagt (ref. i Postholm et al., 2012).

Baklien (2009) trekker frem synlighet fra barnevernets side som en viktig faktor for godt samarbeid. Dersom barneverntjenesten informerer om sin virksomhet og gir mulighet for å drøfte saker anonymt kan dette styrke samarbeidet. Videre påpekes det at skoler må få tilstrekkelig tilbakemelding og informasjon fra barneverntjenesten. Det kommer også frem at samarbeidsfora kan være et godt møtepunkt for samhandling med barneverntjenesten. Dette kan oppnås gjennom tverrfaglig samarbeid (ref. i Postholm et al., 2012).

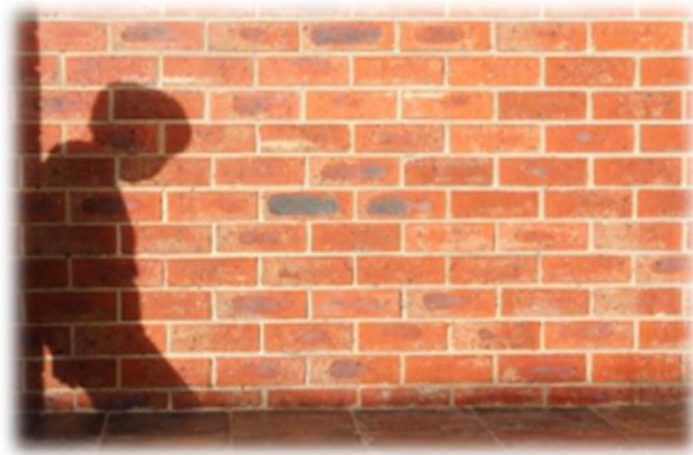
Stortingsmelding nr. 18 (2010 -2011) og nr. 40 (2001-2002) gir uttrykk for at tverrfaglig samarbeid mellom skole og barnevern er ønskelig. Her understrekes betydningen av tverrfaglig samarbeid og innsats ovenfor barn i samråd med hjemmet. Barnevernloven (1992) slår fast at barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer når dette kan fremme barneverntjenestens oppgaver. Opplæringsloven § 1-1 (1998) slår fast at det er viktig med god kontakt mellom skole og hjem, slik at informasjon og nødvendige opplysninger rundt det enkelte barn kommer frem.

2.1 Hvem er barn under barnevernets omsorg?

FNs Barnekonvensjonen (1990) er en internasjonal avtale som skal sikre at barn over hele verden har verdige oppvekstvilkår. Konvensjonen har vært inkorporert i norsk lovgivning siden 2003 og er overordnet Opplæringsloven (Eriksen & Germeten, 2012). I følge Barnekonvensjonen er barn individer som trenger voksnes omsorg og beskyttelse, samtidig som de er autonome og kompetente personer. Barn er uskyldige, sårbare og utsatt. Både foreldre, barnehage og skole har et verneansvar, som er et særlig ansvar for barnevernet (Gjertsen, 2007).

Enkelte barn kan ha store problem på hjemmebane uten at skolen legger merke til det. Andre barn strever på skolen enten med seg selv eller i omgivelsene. Av og til møter barn på utfordringer de ikke kan eller bør håndtere på egenhånd. Dette er barn som trenger omsorg og hjelp. På skolen skal læreren skal se og anerkjenne barnet, og kan være den som oppdager at et barn ikke har det bra. Det er viktig at læreren lærer seg å håndtere bekymringer rundt et barn, og har kunnskap om kjennetegn som tyder på omsorgssvikt. Videre må læreren ha kunnskap om hvordan barnets behov skal ivaretas på best mulig måte (Eriksen og Germeten, 2012).

Barn som omfattes av barnevernets tjenester er barn som utsettes for omsorgssvikt. Killèn (1994) skiller mellom fysiske, psykiske, seksuelle overgrep og barn som vanskjøttes som ulike typer omsorgssvikt. I enkelte tilfeller kan også forhold i familier være så krevende at det trengs profesjonell hjelp. Dette kan gjelde i familier med funksjonshemninger, fysisk eller psykisk sykdom, alvorlig atferdsvansker og problematferd. Tjenesten verner også om unge, enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere (Postholm et al., 2012).

Illustrasjon 1

2.1.1 Hvilke behov har barn i utsatte livssituasjoner?

Unicef Norge (2010) henvender seg i lavterskelprosjektet "Du kan være den ene" til voksne, og deriblant læreren som en av de viktigste personene i barns liv. Formålet med prosjektet er å gjøre voksne klar over at de kan spille en viktig rolle for barn. Læreren er en voksen som kan gjøre enkle grep som kan bety mye for et enkelt barn.

Læreren kan bruke pedagogiske tilnærminger i arbeid med barn i utsatte livssituasjoner. Pedagogen Abraham Maslow (1908-1970) presenterer fem ulike behov i sin behovspyramide. Nederst i pyramiden presenteres fysiologiske behov, behov for trygghet og kjærlighet. Lenger opp i pyramiden finnes behov for respekt anerkjennelse og selvrealisering. I behovspyramiden forklarer Maslow hvordan behov kan ligge til grunn for barns atferd og at atferden må sees i sammenheng med miljøet. Når et menneske har fått dekt et grunnleggende behov, er det på søken etter å dekke et nytt. Under spesielle forhold kan rekkefølgen på behovene variere (Imsen, 2005).

Illustrasjon 2: "Abraham Maslows behovspyramide"

I skolehverdagen må læreren se og anerkjenne barnet, og kan på denne måten støtte opp behov som fysiologiske, tilhørighets og trygghetsbehov. Maslows teori kan være med på å belyse elevs tilnærming til skolen og hjelpe læreren til å forstå eleven bedre. Et barn som ikke føler tilhørighet og trygghet i det daglige kan møte store utfordringer i sin sosiale, faglige og personlige utvikling. Mangel på behov kan vise seg i elevs atferd og handlinger, og kan gå utover læring og skolemessige prestasjoner. Nyere psykoanalytisk teori viser at behovene formes i samspill med omgivelsene rundt barnet (Imsen, 2005).

Psykologen Urie Bronfenbrenner (1917-2005) er en av de som mener at barns utvikling må oppfattes som en helhetlig sammenheng. I sin økologiske modell peker han på at miljøet og det sosiale samspillet barnet er en del av, må tas i betraktning i barns utvikling. Et barn hører til flere miljø som familie og hjem, skole, venner, naboer, bygd eller bydel, kommune og nasjon. Miljøene kan formidle ulike budskap som er motstridene til hverandre, og dermed føre til forvirring hos barn (Imsen, 2005).

Illustrasjon 3: "Bronfenbrenners økologiske modell"

Bronfenbrenner la i sin studie vekt på fire omgivelser for analyse innenfor et eller flere miljø, mikro-, meso-, ekso- og makronivå. Modellen illustrerer samspillet og påvirkningen systemene har på hverandre og på barnet. Modellen forteller at en elevs situasjon påvirkes av mange forhold på individnivå, i nærmiljøet, i kommunen og landet som helhet. Både Maslow og Bronfenbrenner illustrerer at behov og påvirkning av miljø har konsekvenser for barnets adferd og utvikling. Barn kan ha manglende tilfredsstilte behov. Her kan barneverntjenesten fungere som en ressurs for å hjelpe foreldre og skolen med å dekke barns behov (Imsen, 2005).

2.2 Skole og barnevern i samarbeid

En undersøkelse utført av Statistisk sentralbyrå viser at det i 2011 var 52 100 barn under barnevernets omsorg. Felles for de fleste var at de fulgte opplæring i barnehage eller skole. Som følge av dette er samarbeid mellom skole og barneverntjenesten helt nødvendig, både for å sikre den enkelte elevs opplæring og for å ivareta barneverntjenestens grunnleggende prinsipp; *barnets beste* (Postholm et al., 2012). I Barne-, ungdom og familieetatens veiledning, "En god skole er et godt barnevern" (2009), står det at et godt samarbeid skaper trygghet, stabilitet og forutsigbarhet hos barn som trenger det. I samarbeidet vil barn oppleve voksne som bryr seg, gir omsorg og sammen vil at barnet skal lykkes. Ved et godt tverrfaglig samarbeid mellom skole og barneverntjenesten kan dette fremmes.

Skolen er en av de viktigste sosialiseringarenaene til barn, og tar del i oppdragelsesansvaret sammen med foreldre (Postholm et al., 2012). I Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006) står det skrevet at skolen skal formidle en *inkluderende, tilpasset og likeverdig opplæring*. Opplæringen skal ta utgangspunkt i barnets forutsetninger, sosial bakgrunn og lokal tilhørighet. Det overordnede målet er å hjelpe eleven til å realisere seg på måter som kommer samfunnet til gode (Utdanningsdirektoratet, 2006, s. 2). Som lærer vil man ofte møte på ulike utfordringer hos elevene. Noen ganger er utfordringene så store at skolen ikke har mandat til å hjelpe. Skolen kan derfor *ikke* ivareta elevens beste uten å innhente veiledning og kompetanse utenfra (Eriksen & Germeten, 2012).

Barneverntjenesten er en av skolens viktigste samarbeidspartnere. Tidligere fungerte tjenesten som en myndighet i samfunnet. Nå fungerer tjenesten i større grad som en ressurs og samarbeidspart for familier (Eriksen & Germeten, 2013). Barnevernet handler med hjemmel i barnevernloven, som er bygd på Barneloven. Barneloven har igjen hjemmel i FNs barnekonvensjon. Forenklet er barnevernet et offentlig vern for å sikre trygge oppvekstvilkår for alle barn og unge i Norge (Postholm et al., 2012). Etter Barnevernlovens formålsparagraf (1992) skal tjenesten,

sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid og å bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

2.2.1 Tverrfaglig samarbeid

Samarbeid kan enkelt forklares som en prosess der flere parter arbeider sammen mot et felles mål. Tverrfaglig samarbeid forklares som et samarbeid på tvers av ulike instanser med felles målsetning (Glavin & Erdal, 2013). I tverrfaglig samarbeid er det først og fremst viktig at problemstillingene knyttet til barnets behov ligger til grunn. Det er også avgjørende av det settes av tid til samarbeidet (Gjertsen 2007). Videre kan en felles målsetting, kunnskap om hverandre og respekt i samarbeidet være avgjørende for hvordan samarbeidet arter seg. Det er viktig at samarbeidet er preget av god kommunikasjon. Med god kommunikasjon menes gjensidig tillitt, mulighet til å uttrykke seg og god struktur rundt samarbeidet (Gjørund & Huseby, 2009). En grunnleggende forståelse hos samarbeidspartene kan skape trygge rammer i samarbeidet. Sammen med foreldre kan instansene få en helhetlig vurdering av barnets situasjon. I samarbeidet kan faggruppens felles kompetanse økes og dermed økes også kvaliteten i tiltak rundt barnet (Eriksen & Germeten, 2012).

De vanligste samarbeidsmåtene er samarbeid i faste fora, samarbeid ved bekymring omkring barns omsorgssituasjon, samarbeid der barnevernet har tiltak og samarbeid rundt barn som er plassert i institusjon. Tverrfaglig samarbeid vil være ulikt alt etter hvilket nivå samarbeidet skjer på (Postholm et al., 2012). I tilfeller der samarbeidet ikke fungerer godt kan det utvikles konflikter. Ofte vil det da være barnet som rammes hardest (Eriksen & Germeten, 2012).

Illustrasjon 4: "Tverrfaglig samarbeid med barnet i fokus"

2.3 Aktørene i samarbeid

2.3.1 Barneverntjenesten

Barneverntjenesten bygger i hovedsak på tre prinsipp, barnets beste, det biologiske prinsipp og minste inngreps prinsipp. Tjenestens overordnede prinsipp, barnets beste, handler om barnets behov for beskyttelse og omsorg. Det biologiske prinsipp ser på det å vokse opp med biologiske foreldre som en grunnverdi. Minste inngreps prinsipp handler om ikke å gjøre større inngrep i barns liv enn nødvendig, men å sette inn mindre tiltak som kan lette på situasjoner rundt barnet. Det er ikke alltid entydig hva som er *barnets beste*, og da må prinsippene vurderes opp mot hverandre (Postholm et al., 2012).

Alle kan sende inn bekymringsmelding til barnevernet. Etter mottatt bekymringsmelding foretar barnevernet en undersøkelse. Undersøkelsen resulterer enten i henleggelse, igangsetting av tiltak eller at det fattes vedtak. Barnevernet skal følge opp tiltak og har ansvar for plassering av barn utenfor hjemmet (Eriksen & Germeten, 2012). Tjenesten kan deles i statlig og kommunalt nivå, der staten har det overordnede ansvaret for barneverntjenesten. Den kommunale barneverntjenesten skal gi råd og veiledning, treffe vedtak, forberede og fremme saker for fylkesnemnda, igangsette tiltak og følge opp disse (jf. § 3a barnevernloven). Det kommunale barnevernet skal arbeide forebyggende. Her skal kommunen avdekke omsorgssvikt, atferdsproblem, sosiale og emosjonelle problem så tidlig som mulig hos barn (Barnevernloven, 1992).

2.3.2 Skolen med ledelse og lærere

Det er skolen i regi av skoleledelsen som har det formelle ansvaret for skolens drift. Ledelsen har hovedansvaret for at ansatte er oppdatert og skikket for arbeid med barn. I det tverrfaglige samarbeidet er det ofte ledelsen som har det administrative ansvaret, og som har hovedkontakten med ulike instanser (Eriksen & Germeten, 2012).

Skolen vil ofte være den første kontakten ved bekymring rundt et barn. I de tilfellene der skolen har sendt inn bekymringsmelding til barnevernet, blir den oftest sendt fra ledelsen. Dette gjør mange skoler bevisst slik at læreren ikke skal stå alene om ansvaret, og for at det videre samarbeidet med foreldre skal bli enklere for læreren. Når barnevernet har gjort undersøkelse og eventuelt satt inn tiltak er det spesielt viktig at skolen følger dette opp (Eriksen & Germeten, 2012).

Læreren er den personen som ser eleven mest i skolehverdagen og har en kompleks rolle i samarbeidet. I Læreplanverket stilles det krav til en rekke kompetanser som læreren bør ha. Læreren skal i møte med eleven blant annet være en tilrettelegger, fagressurs, forbilde og ikke minst en

omsorgsperson (Utdanningsdirektoratet, 2006). George Herbert Meads speilingsteori illustrerer hvor viktig læreren kan være som voksenperson for barn. Han illustrerer dette med teorien om *signifikante andre*. En signifikant andre er en person som har spesielt stor betydning i utvikling av barns selvbilde. I skolesammenheng vil barn utvikle selvbilde gjennom å speile seg i andres sanksjoner og reaksjoner. Læreren kan for mange barn være en signifikant andre (Imsen, 2005).

Elever under barnevernets omsorg vil i likhet med andre elever kunne slite med tilleggsvansker. Ofte må læreren tilby fleksibel opplæring og jobbe aktivt med å skape positive og trygge omgivelser rundt barnet. Det vil også stilles høyere krav til kompetanse hos læreren. Samarbeidet mellom kontaktlærer, administrasjon, barnevern og foreldre vil da være hyppigere (Postholm et al., 2012).

2.3.3 Foreldre

Forskning har vist at foreldres bidrag til elevens skolehverdag har mye å si for elevens læringsutbytte (Hattie, 2009). Det er derfor viktig at skolen legger til rette og forklarer foreldrene hvilken betydning de kan ha for elevens skoleprestasjoner. Skolen må vise at foreldrene er ønsket i samarbeidet. Her kan foreldrene orienteres om forhold rundt barnets skolesituasjon, og få vite hvordan de kan bidra i samarbeidet for deres barns beste (ref. i Postholm et al., 2012). I Læringsplakaten står det at skolen skal legge til rette for samarbeid med hjemmet og sikre at foreldrene har medansvar i skolen (Utdanningsdirektoratet, 2006).

Foreldre kan være gode bidragsyttere i det tverrfaglige samarbeidet. De kjenner ofte barnet best og kan komme med mye verdifull informasjon til skolen og barneverntjenesten. Denne informasjonen kan være med på å hjelpe til i situasjonen rundt barnet (Postholm et al., 2012). Foreldre er ofte usikre på hva som forventes av dem i det tverrfaglige samarbeidet, og kan utebli hvis det blir for problematisk. Dersom foreldre får vite at de er en ressurs i samarbeidet og får tilstrekkelig med informasjon, deltar de fleste foreldre i samarbeidet. Et etablert foreldresamarbeid i skolen vil fungere som et solid fundament i det tverrfaglige samarbeidet (Druglie & Onsøyen, 2010).

2.4 Plikter og rettigheter i samarbeidet

I samarbeid for enkeltbarn mellom skole og barnevern, kreves utveksling av informasjon.

Informasjonsutvekslingen reguleres av ulike lovbestemte plikter og rettigheter (Glavin & Erdal, 2013).

Skolen og barneverntjenesten har med bestemmelser i Forvaltningsloven, Barnevernloven og Opplæringsloven, taushetsplikt (Forvaltningsloven, 1967: § 13). Gjennom barnevernloven har barneverntjenesten en mer omfattende taushetsplikt, enn sine samarbeidsinstanser. Taushetsplikten har grunnlag i menneskers personvern og er nødvendig for tillitsforholdet mellom det offentlige og den enkelte person. Hovedregelen for unntak av taushetsplikten er foreldre og barns samtykke (Eriksen & Germeten 2012).

Eriksen og Germeten (2012) peker på at opplysningsplikt skyver taushetsplikten til side.

Opplysningsplikten trer i kraft dersom en har grunn til å tro at barn utsettes for alvorlig omsorgssvikt, mishandling eller har vedvarende atferdsvansker. Opplysningsrett trer i kraft ved mindre alvorlige bekymringer rundt et barn. Dersom skolen skal dele bekymringene med barnevernet kreves samtykke, så sant det ikke er mistanke om grov omsorgssvikt. Samtykke er en godkjenning fra foreldre til å gi personlige opplysninger. Samtykke til informasjonsutveksling kan bidra til å jevne ut skjevt maktforhold mellom foreldre, skole og barnevern. Dette fordi foreldre og barn opplever å ha kontroll over hvilken informasjon som gis til hvilket formål. Dersom foreldre føler seg ivaretatt motsier de seg sjelden samtykke.

Skolen skal motta tilbakemelding fra barneverntjenesten etter innsendt bekymringsmelding. Utover dette er det ikke alltid barneverntjenesten kan gi skolen opplysninger. Barnevernet har likevel rett til å gi skolen opplysninger uten å bryte taushetsplikten. Dette gjelder ved samtykke og dersom opplysningene kan være til hjelp i barnevernets oppgaver. Opplysninger gis også for å unngå skade, eller tap av liv (Barnevernloven § 6-7a 1992).

3.0 METODE

Larsen (2007) skriver i boka *En enklere metode* at metoden er en fremgangsmåte for å få svar på spørsmål, men også et redskap for å få ny kunnskap innenfor et felt. Problemstillingen og målet med undersøkelsen vil ha stor innvirkning på valg av metode (Christoffer & Johannessen, 2012).

Metodebegrepet skiller ofte mellom kvalitativ og kvantitative metode. Ved kvalitativ metode går man i dybden av et spesifikt område eller tema. Hensikten med metoden er å få økt forståelse av område, framfor et fasitsvar. Man har en åpen tilnærming og undersøker et mindre område grundig. Metoden ser på opplevelser og meninger som ikke lar seg måle eller tallfeste, der intervju og observasjon er de mest vanlige innsamlingsmåtene. Ved kvantitativ metode undersøker man ofte et større område, i en mer omfattende grad (Dalland, 2012).

Med problemstillingen "Hvordan kan samarbeide mellom skole og barnevern fungere i praksis?" ønsket vi å få en bredere forståelse av det generelle samarbeidet mellom skole og barnevern. For å samle inn empiri valgte vi derfor en kvalitativ metode. Gjennom en kvalitativ undersøkelse kunne vi gå dypere inn i temaet og vi fikk innsyn i faggruppenes erfaringer, opplevelser og holdninger. I tillegg kunne vi innhente informasjon om deres tanker og forventninger til både nåværende og framtidig samarbeid.

3.1 Kvalitativt forskningsintervju

I undersøkelsen brukte vi et halvstrukturert kvalitativt forskningsintervju siden metoden ville gi oss mest mulig ærlige og praksisnære svar. Vi ville få mer kunnskap om hvordan samarbeidet mellom de ulike faggruppene fungerte i samarbeid med hverandre. Kvalitativt forskningsintervju er en vanlig metode å bruke når man skal innhente kvalitativ informasjon, og kan forklares som utveksling av synspunkter. Et halvstrukturert kvalitativt intervju er ofte delvis strukturert, men også delvis fleksibel og spontant der det er rom for det. Her kan intervjueren få en større forståelse og mer helhet i emnet som undersøkes. Ofte skapes det et jeg-og-du forhold under intervjuet, der intervjueren bruker seg selv som et instrument for å innhente informasjon (Kvale & Brinkmann, 2009).

Før utførelsen av intervjuene utarbeidet vi tre forskjellige intervjuguider med utgangspunkt i problemstillingen vår (Dalland, 2012). Informantene var fra tre ulike faggrupper skoleledelse, lærere og barneverntjenester. Dette resulterte i tre tilpassede intervjuguider. Fordelingen av intervju gjorde vi strategisk ved at hvert gruppelem hadde ansvar for hver sin faggruppe. Alle intervjuguidene hadde seks åpne enkeltspørsmål, i tillegg til eventuelle oppfølgingsspørsmål (Vedlegg 4). For å

kvalitetssikre intervjuguidene og oss selv som intervjuere utførte vi to prøveintervju med en sosisonom i barneverntjenesten og en lærer (Dalen, 2011). De ordinære intervjuene ble gjennomført med en tidsramme på 20-50 minutt.

Både før og under intervjuet la vi bevisst opp til gode og trygge intervjusituasjoner. Selve intervjuet ble startet med et åpent spørsmål om informantens tanker rundt begrepet barnevern eller skole. Dette gjorde vi for å få informanten inn på tema, og for å få innsikt i informantens tanker og assosiasjoner. Under intervjuet benyttet vi en digital båndopptaker for å sikre at all informasjon ble tatt opp, og for at intervjueren kunne være aktiv tilstede under intervjusituasjonen. Under intervjuet ble det tatt notater av observasjoner og bemerkninger som intervjueren la spesielt merke til. Det digitale intervjuet ble lagt inn på en lukket mappe på en datamaskin, og videre transkribert (Dalland 2012).

3.2 Informantene

I oppgaven har vi valgt å bruke begrepet informant, fordi vi intervjuet faggrupper som ga informasjon innenfor sitt fagfelt (Dalland, 2012). For å få en helhet i forskningen var vi avhengig av å få fram de ulike synene til faggruppene. Derfor var det naturlig å intervju informantene både fra skoleledelsen, lærere og barnevern. Til sammen ble ni informanter fra regionene Sunnfjord, Nordfjord og Sogn i Sogn og Fjordane fylke, intervjuet. Vi intervjuet skoleledelse og lærere fra samme skole, og det tilhørende barnevernskontoret i kommunen. Informantene ble valgt ut fra kriteriene om at de alle hadde erfaring med elever fra grunnskolen. I tillegg måtte informantene ha erfaring fra samarbeid mellom skole og barnevern. Det var skolene og barnevernskontorene som selv valgte ut informanter

Før intervjuet ble informantene kontaktet via telefon og deretter ble kontakten gjort via e-post. En uke før intervjuet fikk informantene tilsendt samtykkeerklæring (Vedlegg 2) som de skulle signere før intervjuet. Informantene fikk informasjon om tema og problemstilling, men ikke tilsendt intervjuguiden på forhold. Dette gjorde vi bevisst slik at informantene skulle gi oss et virkelighetsnært bilde av samarbeidet, uten å forberede seg grundig. Utvalget av de ni informanter besto av både menn og kvinner fra midten av trettiårene til begynnelsen av sekstiårene. Alle har høgskoleutdannelse, derav noen med videreutdanning. Informantene har minst ti års erfaring fra arbeid i skolen eller i barneverntjenesten.

3.3 Ethiske hensyn

I hele prosessen må man ta etiske hensyn og vurderinger med når man bruker informanter (Dalland, 2012). Ethiske hensyn har blitt tatt i betraktning i utforming av spørsmål til intervjuguiden og under selve utføringen av intervjuet er. I oppgavens etterarbeid har vi vært bevisst på at ingen av informantene skal være gjenkjennelig for andre. Båndopptaker og nedskrevet informasjon fra intervjuet er blitt håndtert forsvarlig og oppbevart uten tilgang for uvedkommende. Ved transkribering har all informasjon blitt verifisert (Kvale & Brinkmann, 2009). I oppgaven er alle informantene blitt anonymisert og alle opplysninger som kan betegnes som sensitive som gjenkjenning av navn, sted eller hendelser er blitt aidentifisert. Av etiske hensyn har vi ikke fått innsyn i enkeltsaker. Både godkjenning fra NSD (Vedlegg 2), taushetsplikt, anonymisering, personvern og konfidensialitet har vært helt sentralt i oppgaveprosessen (Dalland, 2012).

3.4 Transkribering og analyse

Ved kvalitative forskningsintervju vil transkribering være en del av intervjuets etterarbeid. Under transkriberingen skal ord for ord skives ned, slik at det blir leselig og forståelig. Det vil ofte være en tidkrevende og omfattende prosess, der det er viktig at informasjon ikke uteblir (Dalland, 2012). I vår oppgave transkriberte hver deltaker de intervjuene de selv utførte. Dette gjorde vi bevisst slik at inntrykk og spesielle bemerkninger under intervjuet ble tatt i betraktning i analysearbeidet.

Analyse er et hjelpemiddel man bruker for å granske et intervju. I en analyse er det viktig at innholdet kommer fram på nøytral og saklig måte, og at innholdet *ikke* tolkes. Ved analysing av intervju vil oppdeling av helheten være viktig, for å få fram enkelt sider av det informanten har svart. Under utforming av intervjuguidene ble grunnlaget for analysen gjort. Her utformet vi spørsmål som skulle være med på å besvare problemstillingen (Dalland 2012).

3.5 Feilkilde

Validitet og reliabilitet er to begrep som er med på å kvalitetssikre resultat. Validitet handler om hvor relevant og gyldig dataene er, mens reliabilitet handler om målesikkerhet og hvor pålitelig datainnsamlingen er. Begrepene handler om mulige feilkilder i undersøkelse som må tas i betraktning i resultatet (Dalland, 2012). Når man utfører personlig intervju er det viktig å være klar over at det er *mennesker* man intervjuer. Individ med egne meninger og inntrykk. Et menneskes opplevelser og holdninger vil ikke være representativt for *alle* mennesker. På en annen side er det nettopp disse menneskene man må intervjuer for å få svar på faktiske forhold (Dalland, 2012).

4.0 PRESENTASJON AV RESULTAT

Oppgavens formål var å få svar på problemstillingen "Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?" For å få en oversikt og mer systematikk over empirien delte vi svarene inn i fem hovedemner: Syn og holdninger, samarbeidsmåter, barn og foreldre i samarbeid, erfaringer og veien videre. Informantene fra skoleledelse betegnes som SL1, SL2 og SL3, informantene fra lærerne som L1, L2 og L3 og informantene fra barnevernet betegnes som B1, B2 og B3. Anonymiseringen blir brukt slik at ingen skal kunne gjenkjennes, der tallene representerer informanter fra samme region.

4.1 Intervju med skoleledelsen

4.1.1 Syn og holdninger til barnevernet

På spørsmålet om skoleledelsens syn på barnevernet som samarbeidspart, svarte SL1 at samarbeidet med barnevernet er veldig bra. SL2 har også et godt syn på barnevernet. Informanten mener de er lette å komme i kontakt med og tar skolen på alvor. SL3 er mer kritisk enn de andre informantene. Her kom det frem at barnevernet og skolen ofte hadde vært to ulike aktører som ikke alltid har samhandlet. Derimot har SL3 i utgangspunktet positive assosiasjoner av begrepet barnevern. Informanten mener barnevernet er det ordet sier, *vern* av barn!

4.1.2 Samarbeidsmåter

SL1 fortalte at skolen har tverrfaglige møter en gang i måneden, der faste fagpersoner møtes. Informanten uttrykte at alle har bekjentskap til hverandre i teamet og at det medfører lavere terskel for å ta kontakt med barnevernet. På de tverrfaglige møtene deltar den samme fagpersonen som samarbeider med skolen i de fleste barnevernssakene. Likevel formidlet SL1 at de ikke har noen fast kontaktperson de kan *ringe*, på grunn av barnevernets manglende bemanning. SL2 fortalte at skolen har mye telefonkontakt med barnevernet, i tillegg til fysiske møter. De har HSP-møter (Helse, skole og PPT), minst en gang per måned. Skolen kan ringe den faste HSP-kontakten ved generelle spørsmål og råd. SL3 uttrykte at samarbeidet med barnevernet tidligere hadde vært problematisk, noe som førte til mye frustrasjon. Nå er det etablert tverrfaglige team som er med på å bedre samarbeidet. De bruker barnevernslederen som fast kontaktperson, der lederen representerer barnevernet på de tverrfaglige møtene. I enkeltsaker møter alle skolelederne barnevernet etter behov.

4.1.3 Barn og foreldre i samarbeidet

Rundt spørsmål om barn og foreldres rolle i samarbeidet, er det mange informanter som har samme oppfatning. SL1 mener skolen må formidle til foreldre at barnevern og skolen har som mål at eleven skal ha det godt hjemme, og uttrykte at en god og tett dialog både mellom aktørene vil gagne barnet nå og i fremtiden, noe også SL3 var enig i. Videre mente SL1 at det er viktig at foreldre blir informert på forhånd av bekymringer, unntaksvis grov omsorgssvikt, slik at foreldrene ikke føler seg “dolket i ryggen” av skolen. SL2 mener at skolen kan være til hjelp for foreldre for eksempel med leksehjelp, og kan fungere som et bindeledd for å hjelpe til rundt omgivelsene til eleven. SL3 har erfaring med at skolen ikke alltid kan ivareta foreldrenes ønsker der barn vekker bekymring. Ofte er sakene kompliserte, og foreldresamarbeidet kan i ettertid bli vanskelig. Videre sa SL3 at skolen kan brukes som en ressurs i samarbeidet mellom foreldre og barnevern, ved at de i mange tilfeller bidrar til å “lette på trykket” for aktørene.

4.1.4 Erfaringer - på godt og vondt

Mange av erfaringene som ble delt under intervjuet gikk mye på interaksjonen mellom barnevern og skole. Informantene hadde alle gode erfaringer fra situasjoner der skolens bekymring hadde vært alvorlige. Her hadde barnevernet kommet inn med raske, drastiske tiltak. SL1 eller SL2 har ingen dårlige erfaringer fra samarbeid mellom skole og barnevern. SL3 hadde erfaring fra en sak der skolen hadde sendt inn alvorlige bekymringer, men ikke ble tatt på alvor. Etter samtale med hjemmet ble saken henlagt av barnevernet, uten noen kommunikasjon med skolen. Denne erfaringen gjorde at det tok *lang* tid før skolen tok kontakt med barnevernet igjen.

4.1.5 Veien videre

Informantene hadde ulike tanker om hvordan det tverrfaglige samarbeidet kan fungere i fremtiden. SL1 mener de tverrfaglige møtene må opprettholdes og at aktørene må forebygge ved kontinuerlig kontakt og samtale om saker før de blir for store. SL2 sa at instansene må ha en god og tett dialog og at skolen må være klar over sin plikt. Skolen må føle at de blir tatt på alvor og får vite det de *må* vite. SL3 uttrykte at instansene må ha en grunnleggende forståelse for hva som er barnets beste. Informanten mener også at man må ha noen grunnleggende verdier og holdninger, men samtidig ivareta hverandres egenart. Informanten har tro på den tverrfaglige modellen, et samarbeid som vil gagne eleven nå og i framtiden. Samarbeid for barn i utsatte livssituasjoner er ikke bare skolens og barnevernets ansvar, men hele samfunnet.

4.2 Intervju med lærere

4.2.1 Syn og holdninger til barnevernet

L1 og L2 ser på barnevernet som en god og nødvendig samarbeidspart. Begge hadde erfaringer fra et samarbeid som fremmet gode løsninger. L3 har i tillegg et inntrykk av at barnevernet først og fremst skal ivareta barnet på vegne av foreldre. Videre utrykte L3 at samarbeid med barnevernet er viktig, spesielt der elever trenger særlig tilrettelegging og oppfølging.

4.2.2 Samarbeidsmåter

Informant L1 samarbeider med barnevernet gjennom tverrfaglige møter i forhold til barn som er under barnevernets omsorg. L2 samarbeider også med barnevernet gjennom telefonkontakt og tverrfaglige møter. L3 har erfaring fra samarbeid i ansvarsgruppemøter og god erfaring med telefonkontakt. Felles for informantene er at skoleledelsen sender inn bekymringsmeldinger, men lærerne kan videre samarbeide direkte med barnevernet. I forhold til barnevernets forebyggende arbeid fortalte L1 at skolen ofte får tilbud om tverrfaglige kurs, men at barnevernet ikke alltid er arrangør. Både L2 og L3 mener at de sjelden eller aldri har sett noe til barnevernets forebyggende arbeid.

4.2.3 Barn og foreldre i samarbeidet

L1 ser på det videre samarbeidet med foreldre etter bekymringsaker som en utfordring. Dette begrunnes med at samarbeidet kan gå i lås dersom foreldrene ikke er enige i bekymringen. Videre mener L1 at skolen kan være en samarbeidspart og "mellomperson" som forenkler praktiske forhold for foreldrene i samarbeidet. L2 har erfart at tydelighet og ærlighet overfor foreldrene i forkant av bekymringsmeldinger, dersom det er mulig, er av stor betydning for samarbeidet. L2 mener også at foreldre ofte har inntrykk av barnevernet som en "skummel" instans, og tenker skolen kan motarbeide dette inntrykket. L3 utrykte at samarbeid med foreldre forenkles når ledelsen sender inn bekymringsmelding. Informanten mener det er viktig med et godt samarbeid for *barnets* del.

4.2.4 Erfaringer – på godt og vondt

Informant L1 har erfart at barnevernet har et stort arbeidspress, noe som fører til at de i perioder sliter med å finne gode tilbud og løsninger for barn og familier. L2 har erfart at lærerne ser elevene store deler av dagen og kan på denne måten se hvordan for eksempel manglende rutiner i hjemmet, påvirker barnet i en skolehverdag. L1 og L2 hadde ingen dårlige erfaringer fra samarbeid med barnevernet. L3 har både gode og mindre gode erfaringer fra dette samarbeidet. L3 har samarbeidet med tre ulike barnevern og sier det er store forskjeller når det kommer til samarbeid og oppfølging fra barnevernet.

4.2.5 Veien videre

L1 understreker at de tverrfaglige møtene er en viktig plattform. Her møtes aktørene ”ansikt til ansikt”, noe informanten opplever som positivt for samarbeidsklimaet. L1 føler behov for en fast kontaktperson i barnevernet. L2 mener terskelen for å ta kontakt med barnevernet må bli lavere. Informanten uttrykte at den i dag er for høy, og mange vegrer seg for å ta kontakt. Betydningen av kunnskap om barnevernet hos skolens ansatte blir også påpekt. Informanten hadde lenge et mindre positivt inntrykk av barnevernet, på grunn av manglende kunnskap. Videre understreker L3 at møtene må være lagt opp til *samarbeid* med diskusjon og drøfting, ikke bare informasjonsutveksling.

4.3 Intervju med barneverntjenesten

4.3.1 Syn og holdninger til skolen

Alle informantene ser på skolen som en viktig samarbeidspart. Skolen ser og kjenner barna og har derfor mye informasjon om dem. Videre har barnevernsinformantene inntrykk av at skolen ser på barnevernet som en litt ”skummel” instans, og at terskelen for å sende bekymringsmelding kan være høy. Dette begrunnes med usikkerhet rundt innsending av bekymringsmelding, og frykt for å skade foreldresamarbeidet. B1 mener at skolens vegring for å ta kontakt med barnevernet kan komme av at skolen ikke vil tolke situasjoner feil. B2 har inntrykk av at samarbeid med skolen avhenger av skoleledelsens syn på barnevernet, erfaringer og hvordan de samarbeider med tjenesten. B3 er klar på at flere instanser må samarbeide for å bedre barns totalsituasjon.

4.3.2 Samarbeidsmåter

Informantene peker på at det finnes ulike samarbeidsmåter og at omfanget av samarbeidet varierer. Det kommuniseres blant annet via telefon, ulike møter og intervju. B1 og B2 viser til ansvarsgruppemøter. I barnevernets forebyggende arbeid informeres andre instanser om barnevernets arbeidsoppgaver. B2 viser også til ansvarsgruppemøter og HSP-møter som forebyggende arbeid. B3 uttrykte at tjenesten tilbyr veiledning og rådgivning til instanser. Det samarbeides på system og individnivå mellom instansene. Denne informanten satser spesielt mye på forebyggende arbeid, og verdien av å komme inn i barns problematikk tidligst mulig.

4.3.3 Barn og foreldre i samarbeidet

Informantene har en felles forståelse av at barnet skal være grunnlaget for tverrfaglig samarbeid. *Barnets beste* skal være samarbeidets overordnede mål. Informantene formidler at foreldre er deres viktigste samarbeidspart, og at ingenting gjøres uten foreldrenes samtykke eller orientering. Det er bare samtykke fra foreldre som gir godkjenning til tverrfaglig samarbeid, utenom få unntak. B1

fortalte at foreldre er invitert til å delta på for eksempel ansvarsgruppemøtene, og skal ha innsyn i all informasjon i samarbeidet, unntaksvis grov omsorgssvikt. B1 og B2 mener samarbeidet til skolen ofte fungerer bedre der barnet bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. Her er saken utredet, og skolen trenger ikke forholde seg til biologiske foreldre. Videre mener B2 at foreldre må være enig i tiltaksplaner og være med på evaluering av tiltak. B3 formidler at samarbeidet må være basert på åpenhet og ærlighet. En sjelden gang har instansene systemmøter om faglige drøftinger, uten foreldre. Systemmøter avklares med foreldre på forhånd.

4.3.4 Erfaringer – på godt og vondt

Barnevernsinformantene har gode erfaringer fra samarbeid preget av åpenhet mellom skole og barnevern. B1 erfarer at åpenhet gir utgangspunkt for gode dialoger. En kilde til dårlig samarbeid kan handle om skolens tillit til barnevernet, og rundt hvordan system fungerer. Da oppstår et illojalt forhold mellom instansene. B2 gjør seg gode samarbeidserfaringer der skolen blir tatt på alvor og får nødvendig informasjon. Dårlige erfaringer gjør B2 seg der samarbeidet er basert på uærlighet og manglende opplysninger. Dersom alle parter “drar i samme retning”, erfarer B3 at barnets totalsituasjon kan bedres. Informanten mener det er viktig med respekt og rolleavklaring i samarbeidet. På den andre siden oppleves mangel på system eller profesjonalitet som hemmende faktorer i samarbeidet til skolen.

4.3.5 Veien videre

Informantene mener det trengs en endring av holdningene samfunnet har til barnevernet, for at samarbeidet skal bedres. Barnevernet bør forstås som en hjelpeinstans, ikke som et skremmemiddel. B1 mener skole og barnevern må forstå at begge vil barnets beste. Aktørene må vite hvor de utfyller hverandre, ha kunnskap om hvordan system fungerer, ha forståelse for hverandres roller og oppgaver. B2 peker på en felles plattform og felles forståelse mellom aktørene. Aktørene må ikke være enig hele tiden for at samarbeidet skal være godt. B3 mener blant annet at instansene må skolere hverandre og delta på kurs sammen. Videre er det viktig med faste møteplasser og et system for å møtes. Dersom instansene er plassert i nærmiljøet er det lettere å få til et godt samarbeid. Alle informantene uttrykker at kunnskap om barnevern, barn med spesielle behov og risikofaktorer må inn i lærerutdannelsen.

5.0 DISKUSJON

Dalland (2012) peker på at feilkilder i undersøkelser må tas i betraktning av resultatet. Det er derfor hensiktsmessig å presisere noen mulige feilkilder i undersøkelsen. Faktorer som dagsform, intervjuomgivelser, kommunikasjon og andre personlige og praktiske årsaker kan ha hatt en innvirkning på resultatet i oppgaven. Slike faktorer kan være vanskelige å ta stilling til på forhånd, men i undersøkelsen har vi vært bevisste på dette (Dalland, 2012).

I utførelsen av intervjuene kunne det til tider være vanskelig å få utfyllende svar. Hva som er årsaken, er det vanskelig å svare på, men det kan ha tilknytning til tidligere nevnte feilkilder. Dersom spørsmålene hadde vært ytterligere spesifikke, kunne vi kanskje fått mindre generelle svar. På den andre siden var vi opptatt av at informantene skulle tenke selv og ikke svare det de trodde vi *ville* høre. Slik ville vi få et praksisnært bilde av samarbeidet i *deres* arbeidshverdag. En mulig feilkilde kan være at SL1 og L1 bare ville bli intervjuet dersom de ble intervjuet sammen. De hadde ulike ansvarsområder i samarbeidet mellom skole og barnevern, og var nære kollegaer. Her kan det være motstridende meninger om hvordan samarbeidet fungerer som likevel ikke kom til syne i intervjuet. En annen mulig feilkilde er at SL2 og L2 ikke var tilstrekkelig forbered på at de skulle stille som informant. Dette kan ha ført til ufullstendige og mangelfulle svar.

I diskusjonsdelen vil resultatene blir drøftet opp mot problemstillingen "Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?" Her drøftes resultatene under de fem hovedemner som vist i resultatdelen.

5.1 Syn og holdninger

Syn og holdninger kan være med på å påvirke samarbeidet i ulike retninger på godt og vondt. Baklien (2009), fant i sin forskning ut at mange foreldre og skoleansatte hadde fastlåste forestillinger til barnevernet, som er med på å ødelegge samarbeidet (ref. i Postholm et al., 2012). I vår undersøkelse var det noe ulikt syn og holdninger mellom faggruppene. I intervjuet med skoleledelsen kom det frem at alle har et godt syn på barnevernet, men informant SL3 erkjente at samarbeidet ikke alltid hadde vært bra. Informanten sa: "Vi har ofte vært to ulike aktører som ikke alltid har samhandlet" og informanten fortalte at samarbeidet tidligere hadde fungert dårlig. Det tidligere samarbeidet hadde flere underliggende konflikter, og skolens syn og holdninger til barnevernet hadde i flere år vært mindre bra. Dette er i tråd med både Bakliens (2009) forskning og Eriksen & Germetens (2012) sine syn på samarbeid. Sistnevnte sier at i de tilfeller der samarbeidet ikke fungerer godt kan det utvikles konflikter, som igjen kan skape større utfordringer for barnet og de som er rundt.

I intervjuet med lærerne kom det frem at barnevernet er en absolutt nødvendig samarbeidspart. Flere av informantene mener det er viktig med et godt samarbeid for barnets del. L3 sa følgende: "Jeg synes det er viktig å samarbeide med barnevernet. Spesielt dersom det er elever som trenger mye tilrettelegging og som gjerne har ting i bakgrunnen sin som ikke vi vet om, og som barnevernet kan informere oss om". Her kommer det frem at det er barnet som hovedfokus i samarbeidet. Imsen (2005) påpeker at et godt samarbeid mellom skole, foreldre og barnevern kan påvirke barnet i positiv retning. Videre kan et godt samarbeid gi barnet tilpasset opplæring og ivareta barnets undervisning, noe som er en del av Læreplanens (2006) tanker om skolens formål (Utdanningsdirektoratet, 2006). L2 hadde tidligere hatt et mindre positivt inntrykk av barnevernet. Som nyutdannet hadde informanten holdninger som: "Nå kommer barnevernet og tar ungene våre". L2 mente selv at dette var et resultat av manglende kunnskap. L2 hadde tidligere inntrykk av barnevernet som "noe skummelt, noe". Dette førte til at L2 alltid ville være helt sikker i sin sak før barnevernet ble kontaktet. Dette vil være parallelt med Postholm et al., (2012) sitt syn på hvordan konservative oppfatninger av barnevernet påvirker samarbeidet. Vi stiller spørsmål til om L2 har fått nok kunnskap om hva barnevernets funksjon er i sin utdanning. Bør mer kunnskap om barnevern komme inn i lærerutdannelsen?

Barnevernesinformantene har flere felles synspunkt. Alle informantene ser på skolen som en viktig samarbeidspart, fordi barna tilbringer mye tid på skolen. B1 sa: "Som en av de viktigste samarbeidspartnerne vi har. Det er de som kommer i kontakt med barna hver dag... skolen som en av våre viktigste samarbeidspartnere, men kanskje også de det er vanskeligst å samarbeide med". I følge statistisk sentralbyrå var det i 2011, 52 100 barn og unge under barnevernets omsorg (SSB, 2011), der de fleste gikk i barnehage eller på skole. På grunnlag av dette er samarbeid mellom skole og barnevernet helt nødvendig (Postholm, et al., 2012).

I intervjuet kom det også frem at de barnevernansatte hadde en felles forståelse for at skolens holdninger ofte tilsier at barnevernet er en litt "mystisk" tjeneste. B2 sier at grunnlaget for skolens syn ofte blir formidlet av skoleledelsen. "Jeg tenker det er veldig ulikt fra skole til skole. Det går mye på ledelsen, tenker jeg. Hvordan de ser på tjenesten og hvordan de samarbeider med tjenesten... Det er slik at barnevernet er "den store stygge ulven" rundt om kring". I forhold til skoleledelsen skriver Jenssen & Roald (2012) at alle skoler har et felles lovverk, men at skolene og lærerne kan handle slik de vil innenfor rammeverket (ref. i Postholm et al., 2012). Hver skole har en skolekode der de ansatte er kodebærere. Alle skoler utvikler en egen kultur med verdier, holdninger, arbeidsmåter, oppførsel og lignende som ofte er påvirket av nærmiljøets karakter. Skolekoden er ofte stabil og

motstandsdyktig, men kan bli utfordret av endringer. Slik kan man se at mye av holdninger og syn til barnevernet blir formidlet av ledelsen, men samtidig er det opp til kodebærerene å stå for skolens verdier, syn og holdninger (Postholm et al., 2012). Barneverntjenesten har endret seg gjennom tidene, og man kan se likhetstrekk til B2s sitat "den store stygge ulven" med en litt utdatert holdning til barnevernet. Tidligere fungerte de som en myndighet i samfunnet mens de nå skal være en ressurs og samarbeidspart for familier (Eriksen & Germeten, 2013). Dette viser at barnevernets profil har endret seg, mens B2s inntrykk er preget av gamle og negative holdninger til barneverntjenesten. Vi kan da undre oss over hvor mange lærere som egentlig har slike holdninger til barneverntjenesten?

5.2 Samarbeidsmåter

Tverrfaglig samarbeid kan bedre barns totalsituasjon, og er nødvendig i et moderne samfunn i stadig endring (Glavin & Erdal, 2013). Som aktører har alle informantene et klart syn på hva tverrfaglig samarbeid omhandler og at samarbeidet kan foregå på ulike måter. Ulike gjengående samarbeidsmåter hos informantene er telefonkontakt, tverrfaglige møter, HSP-møter, og ansvarsgruppemøter. B3 understreker at de ulike kontaktformene blir brukt på individ- og systemnivå, alt etter behov.

Eriksen og Germeten (2012) mener tverrfaglig samarbeid kan fungere som et verktøy for utvikling og utveksling av kompetanse mellom aktørene. For å fremme lav terskel til kontakt mellom aktørene, kan telefonkontakt være et hjelpemiddel i samarbeidet. Alle informantene har samarbeidsmøter, men med ulik form og betegnelser. SL1 påpekte at deltakerne på møtene "hadde kjente fjes", noe som førte til etablert trygghet og lavere terskel for å ta kontakt med barneverntjenesten. Eriksen og Germeten (2012) fremhever fordelene ved å ha en fast kontaktperson og faste representanter på tverrfaglige møter. Dette vil være med på å senke terskelen for å kontakte barneverntjenesten. Dette samsvarer med SL1 sine erfaringer av at fast kontaktperson og faste representanter på tverrfaglige møter, kan bedre samarbeidet. L3 løfter i tillegg frem telefonkontakt som et nyttig kommunikasjonsmiddel i samarbeidet, og sa: "dersom jeg lurte på noe, kunne jeg bare ta en telefon..." og "jeg følte ikke at det var høy terskel for å ta kontakt".

Gode skoler kjennetegnes av god ledelse som tar ansvar og er faglig, pedagogisk og forskningsmessig oppdatert (Utdanningsdirektoratet, 2006). Alle informantene i skoleledelsen er opptatt av å være deltagende på samarbeidsmøter. SL3 begrunner dette med at: "ledelsen da kan gjøre nødvendige endringer i organisasjonen, videreføre informasjon og være en støttespiller for lærerne". Gode skoler

kjennetegnes også ved en skoleledelse som har struktur og en plan for virksomheten sin. Det er som oftest skoleledelsen som sender inn bekymringsmeldinger. L2 og L3 mener det er betryggende å ha ledelsen "i ryggen", samtidig som det videre samarbeidet med foreldrene blir enklere (Postholm et al., 2010).

Godt samarbeid kjennetegnes blant annet av at partene ser viktigheten av samarbeidet, at det settes av tid, avklares mål og at partene har kunnskap om hverandre (Glavin og Erdal, 2013). I forhold til kunnskap om hverandre, trekker Både L2 og L3 frem at de ikke hadde nok kunnskap om barnevernet da de var nyutdannet. L2 sa "da jeg var ny i jobb, kunne jeg ikke nok om barnevernet. Vi kan egentlig veldig lite om barnevernet". Eriksen og Germeten (2012) understreker viktigheten av å ha kunnskap om hverandre, og hvordan man kan samarbeide for barnets beste. Uten tilstrekkelig kunnskap kan det skapes forvirring og misforståelser, noe som igjen kan medvirke til vanskeligheter i samarbeidet.

Med bakgrunn i barnevernloven § 3-1 – § 3-5 skal barnevernet arbeide forebyggende. Alle informantene fra barnevernet mener de, i større eller mindre grad, arbeider forebyggende. Det arbeidet blant annet med informasjonsformidling av deres arbeid, kurs og tverrfaglige møter. SL1 og L1 sier at de får mange tilbud om kurs som er til hjelp i arbeid med barn, men at de sjelden kommer direkte fra barnevernet. B1 uttrykker at de godt kunne ha vært flinkere å satse på det forebyggende arbeid. B3 satser spesielt mye på forebyggende arbeid og hjelpe barn og familier på et tidlig stadium, særlig på barnehagenivå. Likevel svarer SL3 og L3 henholdsvis at de "sjelden" eller "aldri" ser noe til det forebyggende arbeidet til barnevernet. SL2 uttrykker at de ser barnevernets forebyggende arbeid gjennom tverrfaglige møter, samtidig som L2 uttrykker fravær på dette området. Det utmerker seg her at L2 og SL2 har motstridene erfaringer fra barnevernets forebyggende arbeid. Som en følge av dette kan man stille spørsmål om informantene har en felles oppfatning av hva forebyggende arbeid går ut på?

5.3 Barn og foreldre i samarbeidet

Foreldre er som oftest de som kjenner barnet best og kan i mange sammenhenger bidra med verdifull informasjon (Postholm et al., 2012). Samtlige av informantene fra skoleledelsen og barnevernet trekker frem foreldrene som svært viktige i samarbeidet, både på pedagogisk og lovpålagt grunnlag. Eriksen og Germeten (2012) påpeker at det er lovpålagt med samtykke fra foreldre dersom skolen skal dele bekymringer med barnevernet. Barnevernsinformantene uttrykker at foreldre skal informeres og, der det er mulig, orienteres om hva som skjer i samarbeidet rundt

barnet. SL1 sier at de bare drøfter en elevs situasjon med barnevernet dersom de har fått samtykke fra foreldre.

Drugli & Onsøyen (2010) vektlegger betydningen av en åpen og ærlig kommunikasjon med foreldre. Dersom skolen "går bak ryggen" til foreldrene, vil det være større sannsynlighet for at samarbeidet med foreldrene ikke fungerer. Viktigheten av åpenhet og ærlighet blir også påpekt av informantene. L2 understreker spesielt det å være åpen i dialog med foreldre så tidlig som mulig som en avgjørende faktor i samarbeid med foreldre. Barnevernsinformantene er tydelige på at foreldrene alltid skal være inkludert og invitert på samarbeidsmøter, så lenge dette lar seg gjøre. B1 er tydelig på at foreldre skal være med på alle ansvarsgruppemøter. Videre legger B2 til at det må jobbes i samme retning, og at barnevernet er nødt til å nå inn til foreldre dersom tiltakene skal ha god effekt. Videre legger informanten til at: "...skolen ikke alltid gjør en god jobb med å informere foreldrene, og sier de ikke kan snakke med foreldrene om dette fordi de skal ha et godt samarbeid med foreldrene". Det å være ærlig og føre var, vil i følge Drugli og Onsøyen (2010) øke sjansen for gode samarbeid.

I tråd med Meads speilingsteori er det viktig at aktørene i samarbeidet er klar over at de kan være signifikante andre for barnet. Det er derfor særs hensiktsmessig at aktørene er samkjørte og at de er bevisste rollemodeller i samarbeidet (Imsen 2005). I samarbeidet er det barnets beste som skal stå i sentrum. Hva som er barnets beste er en skjønnsmessig og vanskelig vurdering (Eriksen & Germeten). I forhold til barnets beste er SL3 klar på at instansene og foreldrene må ha en grunnleggende forståelse av hva som er barnets beste. Videre legger B2 til at: "det er ikke alltid vi er enige om hva det er". B2 stiller spørsmål til hvordan samarbeidet skal kunne fungere, der aktørene ikke engang blir enige om hva som er samarbeidets formål. Informantene er her inne på et av Glavin og Erdals (2013) prinsipper for gode samarbeid, nemlig felles målsetting. L3 tenker det er viktig med et godt samarbeid for barnets del og at barnet gjerne kan ha en mening om hva som er dets beste. Denne informanten er den eneste som uttrykker erfaring med at barnet selv er med på ansvarsgruppemøte. Informanten sier "jeg var så overrasket første gangen jeg skjønnte at eleven og skulle være med". Dette samsvarer med FNs barnekonvensjon (1992) artikkel 12, *Barnets rett til å bli hørt*, som uttrykker at barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt (Barnekonvensjonen 1992).

5.4 Erfaringer

Informantene har ulike erfaringer i samarbeid mellom skole og barnevern, men mener de har et godt samarbeid med hverandre nå. Noen av informantene har likevel erfaringer fra tidligere samarbeid som kan si noe om hvorfor samarbeidet fungerte bra eller dårlig.

Barneverntjenestens informanter hevder informasjonsutveksling mellom skole og barnevern er en kilde til godt samarbeid. Dette kan sees i sammenheng med at god kommunikasjon ifølge Gjørund og Huseby (2009) karakteriseres som åpen og tillitsfull. Videre krever et godt samarbeid god kommunikasjon med gjensidig tillit mellom partene, ærlighet og respekt. L3 opplevde gode samarbeid dersom de hadde en god kontakt og kjennskap til personene de samarbeidet med. Dette står i tråd med Glavin og Erdals (2013) forklaring på at gjensidighet, respekt og åpenhet i samarbeid, krever relasjonskompetanse hos aktørene i samarbeidet. I de tilfellene samarbeidet fungerte dårlig mente barnevernsinformantene at dette kunne skyldes uærlighet mellom aktørene, manglende tillit og kunnskap til barneverntjenesten. Dette svarer til Huseby og Gjørunds (2009) definisjon av at dårlig kommunikasjon er preget av lukket, skjult og uklar samhandling.

Barneverntjenesten har inntrykk av at skolen mener de ikke er åpne nok. B2 fortalte: "Vi krever å få mye, men gir veldig lite tilbake. Det kan oppleves som både provoserende og det mystifiserer hva vi driver med". Skoleledelsen og lærerne hadde likevel nesten ingen dårlige erfaringer i samarbeid med barneverntjenesten. I de tilfellene hvor samarbeidet var mindre bra var det henholdsvis på grunnlag av uenighet i valg av tiltak, at saker fra skolen var blitt henlagt og at lite skjer når barnevernet er inne i saker. Det kan virke som om skolen er innforstått med at de ikke får vite alt i alle saker. SL2 mener: "Barnevernet har en jobb å gjøre med å sile ut den informasjon vi må ha, men mitt inntrykk er at vi får det informasjonen vi må ha". På den andre siden mener SL3 at skolen tidligere fikk for lite informasjon i enkeltsaker. SL3 uttrykte at: "Skolen har en opplevelse av at vi gir veldig mye informasjon til barnevernet, men vi får ikke noe tilbake, sånn at ordet samarbeid er kanskje ikke det som blir opplevd". Dette svarer til barneverntjenestens oppfatning av at skolen ikke får informasjon i den grad de ønsker. Dette kan ha sammenheng med taushetsplikten som av Barnevernloven (1992) pålegger de barnevernansatte. Betyr dette i praksis at taushetsplikten kan hemme det tverrfaglige samarbeidet?

Justis og beredskapsdepartementets Stortingsmelding nr. 15 (2012-2013), melder at det tyder på at offentlige tjenesteytere er usikre på bruken rundt taushetsplikt, opplysningsplikt og opplysningsrett. Det spekuleres i og stilles spørsmål til om taushetsplikten hemmer det tverrfaglige samarbeidet. Dette fordi skolen gir mye informasjon til barneverntjenesten, men får lite informasjon tilbake. Barne- og likestillingsministeren, Audun Lysbakken, skrev i 2011 en rapport med ønske om at taushetsplikten ikke skulle være hemmende for samarbeidet (Eriksen & Germeten, 2012). Lovverket åpner flere steder opp for tverrfaglig samarbeid mellom skolen og barnevern. Dette gir instansene mulighet til å samarbeide til barnets beste, sammen med foreldrene (Glavin & Erdal, 2013).

SL3 stiller spørsmålet: "Taushetsplikt for hvem, hvem ganger den?" Betyr dette at skolen og barneverntjenesten er usikre på når rettighetene og pliktene trer i kraft? B3 uttrykker at: "Vi må gi nødvendig informasjon til skolen for barnets beste. Utover dette må barnevernet hente inn samtykke". Også de andre barneverntjenestene stiller seg bak dette utsagnet. Men hva er egentlig barnets beste og hvem bestemmer dette? Dette må avgjøres med bakgrunn i skolens og barneverntjenestens etiske og profesjonelle skjønn (Postholm et al., 2012).

Etter lovbestemmelser i Barnevernloven er samtykkeerklæring den enkleste måten å omgå taushetsplikten på. Dette gjør at mer informasjon kan deles mellom instansene, og at det i større grad kan åpnes opp for et samarbeidsklima (Huseby & Gjørings, 2009). B1 sier at: "Barnevernets jobb er å gå i seg selv å få mer samtykke fra foreldre til å informere skolene hva som skjer. Vi må være flinke å si så mye som vi kan si slik at det ikke blir så hemmeligholdt og enveiskommunikasjon". Informantene fra barneverntjenesten mener likevel at de kan bli flinkere på området.

To av tre barneverntjenester mente samarbeidet med skolen fungerer bedre dersom barnet bor i fosterhjem eller barnevernsinstitusjon. B2 kommenterte at: "De slipper å forholde seg til de biologiske foreldrene. Det sårer ikke noen...". Dette samarbeidet kan derfor ofte karakteriseres som lettere fordi skolen ikke er direkte involvert med de biologiske foreldrene. I tillegg kan det skyldes at barnet eller en families problematikk allerede er utredet (Eriksen & Germeten, 2012). Dette er riktig nok *barnevernsinformantenes* inntrykk av skolen. Men hva gjør dette rent praktisk for barnet? Kan det settes spørsmålstegn til om offentlige ansatte tar mest hensyn til egen jobbsituasjon og mister hensynet til barnets beste av syne?

Postholm et al., (2012) referer til at bare 12 % av alle bekymringsmeldinger til barneverntjenesten kommer fra skolen. Kan årsaken være skolens frykt for å skade foreldresamarbeidet? Det kommer videre fram at det kan være vanskelig å vite når det er grunn til bekymring, og hvor stor bekymringen må være i henhold til bekymringsmeldinger. L3 forteller: "Jeg tror jo læreren kanskje vegrer seg litegrann for å gjøre det. For det kan jo få veldige konsekvenser" og "...du får jo ikke noe god relasjon til det hjemmet videre i ettertid. En må være sikker altså". Utsagnene står i tråd med Bakliens (2009) funn på hvorfor lærere sender få bekymringsmeldinger. L2 innrømmer at holdningene til barnevernet tidligere var negative, noe Baklien (2009) mener kan være en grunn til at terskelen for å sende bekymringsmeldinger er høy blant lærere. Barnevernsinformantene understreker viktigheten av å få bekymringsmelding på et tidlig stadium, og at det er barnevernets jobb å finne ut om bekymringen stemmer eller ei.

5.5 Veien videre

Avslutningsvis i intervjuet fikk alle informantene spørsmål om hva de tror må til for at samarbeidet mellom skole og barnevernet skal fungere for barnets beste. På dette spørsmålet var alle i skoleledelsen enig om at man måtte fortsette med de tverrfaglige møtene. SL1 svarte: "Det er det at vi fortsetter med de tverrfaglige møtene, det føler jeg er viktig. At vi har kontakten og at vi kan snakke om disse sakene før de blir saker eventuelt. Forebygge". SL2 var enig, men sa også: "Instansene må ha en god og tett dialog, og skolen må være klar over sin plikt, men samtidig føle at de blir tatt på alvor og får vite det vi må vite". Begge sitatene kan man se i tråd med Glavin og Erdal (2013), som mener at samarbeid på tvers av instansene kan gi tidlig, bedre og mer effektiv hjelp. Dette vil komme barn som lever i utsatte livssituasjoner til gode. SL3 hadde også tro på den tverrfaglige modellen, men var klar på at samarbeid for barn i utsatte livssituasjoner ikke bare var skolen og barnevernet sitt ansvar, men hele samfunnets. Informanten sa: "For det første må vi ha en grunnleggende forståelse for hva som er barnets beste? Hva skal ligge i bunnen? Verdier, holdninger...". Her kommer aspektet om felles forståelse, holdninger og verdier inn igjen. Drugli og Onsjøen (2010) mener at en grunnleggende forståelse for hva som forventes av samarbeid kan være med på å skape trygge rammer.

Informant SL3 hadde mange tanker om hva som kan gjøres for at samarbeidet skal fungere for barnets beste, og sa: "Vi må samarbeide om det som ganger eleven nå og i framtiden. Og vi må ta vare på hverandres egenart... Tenker også at det i samfunnet ikke bare skolen som har ansvar, men alle som driver med unger... vi må ha et sett med verdier... og er gode rollemodeller, så kanskje vi da ikke har bruk for så mye ressurser hos barnevernet?". Sitatet kan sees i lys av Læreplan (2006) hvor skolen skal fremme faglig, sosial og personlig utvikling og forberede eleven på livet som kommer (Utdanningsdirektoratet, 2006).

I forhold til faggruppenes egenart blir samfunnet stadig mer spesialisert og yrkesgrupper får mer spisskompetanse innen sine fagfelt. Glavin og Erdal (2013) understreker nettopp derfor hvor viktig det er med tverrfaglig samarbeid. Når faggrupper er spesialister på hver sine fag, kan dette øke kvaliteten i arbeidet. I svaret kom det tydelig fram at SL3 mente at det er hele samfunnets ansvar å ivareta barnets beste. Her vil teoretikeren Bronfenbrenner være helt sentral. Med sin økologiske modell illustrerer han samspillet og påvirkningen systemene har på hverandre, og på barnet. Han mente at elevens situasjon blir påvirket av mange forhold på individnivå, i nærmiljøet, i kommunen og landet som helhet. Forenklet vil det si at faktorer i de ulike miljøene rundt barnet har stor

innvirkning på hvordan barnet utvikler seg. Det er derfor viktig at miljøet rundt samhandler, spesielt i arbeid med barn i utsatte livssituasjoner (Imsen, 2005).

L1 understreket hvor viktig det er å møte barnevernet personlig. Informanten sa "... viktig at skole og barnevern sammen kan diskutere tiltak. Slik at man unngår disse episodene der den ene parten føler seg veldig overkjørt, og at det kan virke som en hindring til å ta kontakt neste gang". Dette samstemmer med Bakliens (2009) forskning om faktorer som kan fremme samarbeid. Baklien hevder at dersom barneverntjenesten er synlig og informerer om sin virksomhet, kan det føre til en positiv innvirkning på samarbeidet. Han peker videre på mulighet for å drøfte saker, etablert samarbeidsfora og at skolen får tilstrekkelig informasjon som fremmende faktorer i samarbeidet (ref. i Postholm, et al., 2012).

L3 understreker at møtene må være lagt opp til samarbeid, ikke informasjonsutveksling, noe som er to forskjellige ting. "... jeg føler ofte at vi jobber litt hver for oss... møtes på noen ansvarsgrupper innimellom..." For en løsning på dette sies det videre "... At vi drøfter mer i stede for å bare informere hverandre... vi tenker i lag, hva skal vi gjøre for at det skal bli best for ungen?" Det er skolens formål at barnet skal ha en god skolehverdag (Utdanningsdirektoratet, 2006), og derfor er det viktig med samarbeid og ikke unødvendig informasjonsutveksling. Det er barnets behov som skal dekkes i samarbeidet. Abraham Maslow understreker i sitt behovshierarki barns grunnleggende behov, og i noen tilfeller trenger skolen og foreldre hjelp fra barneverntjenesten for å ivareta barnets grunnleggende behov (Imsen, 2005).

Videre mener informantene at skolen må få nok kunnskap om hva barnevernet arbeide og bidrar med, slik at skolen tørr å ta kontakt. B1 sier følgende "Jeg tror at det må en holdningsendring til, til barneverntjenesten og det vi driver med... At vi ser på hverandre som en samarbeidspart og ikke som en motstander... finne ut hvor en utfyller hverandre". Dette er i tråd med både Bakliens (2009) forskning om holdninger, og Eriksen og Germetens (2012) meninger om hvordan samfunnets faggrupper spesialiserer seg, og hvor nødvendig det er at man jobber godt tverrfaglig.

Ved å bygge en felles plattform mener B1 at endringer vil skje underveis og tillitsforholdet bygges etter hvert. B2 understreker videre viktigheten av en felles forståelse mellom partene. Til dette sier B2 "Ha noen felles seminar der alle hører det samme. Så vi får noen felles øyne om felles problem". B3 sa "Jeg tror det å sette det inn i et system... ha samling på skole... skolere hverandre og gå på kurs i lag". Alle var enige om at en felles plattform og mer kunnskap er faktorer som kan komme barnet til gode, noe i følge Drugli og Onsøien (2010) er kilde til godt samarbeid.

6.0 AVSLUTNING

6.1 Sammenfatning av oppgaven

I oppgaven ønsket vi å få svar på problemstillingen: "Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?" For å få svar på dette undersøkte vi samarbeidet mellom skole og barnevern i tre regioner. Det ble gjennomført intervju med skoleledelse, lærere og barnevern.

Det viser seg at samarbeidet mellom informantinstansene per dags dato fungerer bra, men det er tydelig at de har formeninger og erfaringer av både gode og mindre gode samarbeid. Informantene har gitt oss innsyn i hvordan deres samarbeid fungerer i praksis. Det kommuniseres i hovedsak gjennom telefonkontakt og møter. Samarbeid i faste fora var det informantene hadde mest erfaring fra. Alle informantene vektla bekjentskap og direkte kontakt mellom aktørene som en fremmede faktor i samarbeid mellom skole og barnevern. Informantene peker på at samarbeidet kan fungere godt når aktørene har positive holdninger til hverandre. I tillegg blir tilgjengelighet og synlighet av instansene, vektlagt som fremmede faktorer i samarbeidet. I praksis kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere godt dersom aktørene har kunnskap om hverandre. Kunnskap om hverandres egenart kan skape tillit og forståelse. Først da kan man oppnå gode løsninger for utsatte barn.

Informantene formidlet også at samarbeidet kan fungere mindre godt i praksis. Her kommer det frem at lite informasjon fra barneverntjenesten til skolen kan være en hemmende faktor. Dersom informasjon holdes igjen, kan det føre til mistillit mellom aktørene. Samtlige av barnevernsinformantene mener de kunne blitt enda flinkere til å innhente samtykke fra foreldre, slik at mer informasjon kan deles med skolen. Det kommer også frem at skolen til tider kan skjule seg bak taushetsplikten. Her kom det frem at læreren kan vegre seg for å sende bekymringsmeldinger, fordi det kan vanskeliggjøre foreldresamarbeidet. En løsning på dette kan være å innføre rutiner for bekymringssaker og samtykkeerklæringer i samarbeid mellom skole og barnevern.

Gjennom oppgaven har vi sett at store likhetstrekk mellom informantenes besvarelser og Bakliens (2009) studier om fremmede og hemmende faktorer i samarbeidet. Informantene har gitt oss innsikt i at samarbeid mellom skole og barnevern kan være utfordrende, og av og til vanskelig. Instansene er styrt av ulike lover som gir de retningslinjer for hvordan de skal handle. Likevel vil ikke plikter og lover si noe om kvaliteten på samarbeidet. Samarbeidets kvalitet kan avhenge av aktørenes kompetanse og hvor komplekse problemstillinger i samarbeidet er. Dette vil igjen ha konsekvenser for samarbeidsmetoder og omfang av samarbeidet.

6.2 Konklusjon

Oppgavens problemstilling er: "Hvordan kan samarbeid mellom skole og barnevern fungere i praksis?" Hensikten med oppgaven var å få økt kunnskap om tverrfaglige samarbeid mellom to av samfunnets viktigste institusjoner, skole og barnevern. Vi ville finne ut hvordan samarbeidet fungerer på en generell basis, for enkeltbarn. Etter tre år på Grunnskolelærerutdanningen mener vi utdanningen *ikke* har gitt oss tilstrekkelig kunnskap om skolens samarbeid med barneverntjenesten. Vi stilte oss spørsmålet: Vil vår kommende kompetanse som fremtidige lærere være tilstrekkelig for å ivareta det enkelte barn?

Oppgaven har ikke gitt entydige resultat på hvordan samarbeidet mellom skole og barnevern fungerer i praksis. På grunnlag av informantenes formening om hva som hemmer og fremmer samarbeid, kan vi konkludere med at samarbeid mellom skole og barnevern kan fungere både bra og dårlig. Det viser seg at det er ulike faktorer som kan føre til sprik i kommunikasjonen mellom aktørene.

Tydelige funn i undersøkelsen er at instansene har ulike syn og holdninger til hverandre. Blant annet vil oppfatning på *hva* som er barnets beste føre til usikkerhet i samarbeidet. Vår oppfatning er at instansene ikke har en felles forståelse av hva samarbeidet er og skal innebære. Samarbeidet vil variere i forhold til instans og i forhold til aktørenes samarbeidskompetanse. Derfor kan vi ikke konkludere med at våre funn samsvarer med andre samarbeid. For å få større forståelse og innsikt i hvordan dette samarbeidet fungerer i praksis, må flere skoler og tilhørende barnevern undersøkes. I en større oppgave ville det også vært hensiktsmessig å undersøke foreldrenes rolle i samarbeidet. Hvordan opplever de samarbeid mellom skole og barnevern? Selv om dette kunne vært utfordrende å få svar på, ville det gitt større forståelse for alle aktørenes rolle i samarbeidet.

Oppgaveprosessen har vært omfattende og utfordrende, men svært lærerik. Oppgaven har gitt oss kunnskap på det profesjonelle og personlige plan. Vi har fått økt forståelse av hvor viktig det er at skolen med læreren har kunnskap om barnevernet. Mest av alt ser vi nytteverdien av samarbeid og viktigheten av at barnet alltid er i fokus. Samarbeidet må alltid tilpasses det enkelte *barn*, og som en følge vil *ingen* samarbeid være like. Vi som fremtidige lærere kan spille en viktig rolle i samarbeid mellom skole og barnevern. Likevel vil vår viktigste rolle alltid være i relasjon til det enkelte barn.

"Det er noe med å tørre å se, tørre å spørre og tåle å få det svaret du får"

(Sitat B3)

7.0 LITTERATURLISTE

7.1 Kilder hentet fra litteratur

Barne-, ungdoms- og familieetaten. (2009). *“En god skole er et godt barnevern”*

Bufetat, Region Øst.

Barne-, ungdoms- og familieetaten. (2010). *“Oppfølging av skole og opplæring for barn og unge som bor i fosterhjem og institusjon ”* Bufetat.

Christoffersen, L. Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag.

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving*. (5. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk

Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode – En kvalitativ tilnærming*. (2. utgave). Oslo: Universitetsforlaget.

Drugli, May Britt. Onsjøien, Ragnhild. (2010). *Vanskelige foreldresamtaler*. Cappelen akademiske. Oslo

Eriksen, E. Germeten, S. (2012). *Barnevern i barnehagen og skole – Møte mellom, barn, foreldre og profesjoner*. Oslo: Cappelen Damm.

Gangdal, J. (2011). *Jeg tenker nok du skjønner det sjøl: Historien om Christoffer*. Oslo: Kagge forlag.

Glavin, K. & Erdal, B. (2013) *Tverrfaglig samarbeid i praksis: til beste for barn og unge i kommune-Norge*. (3. utgave) Oslo, Kommuneforlaget

Gjøvsund, P. Huseby, R. (2009). *To eller flere... Basiskunnskaper I gruppepsykologi*. Oslo: Cappelen Damm.

Kvale, S. Brinkmann, S. (2009). *Det Kvalitative forskningsintervju*. (2. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Larsen, A K. (2007). *En enklere metode – Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Løgstrup, K.E. (1956/1991). *Den etiske fordring*. Oslo: Gyldendal

Killèn, K. (1994). *Sveket*. (4. utgave). Oslo: Kommuneforlaget

Postholm, Haug, Munthe & Krumsvik. (2012). *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk

7.2 Kilder hentet fra internettlitteratur

Kunnskapsdepartement, Stortingsmelding nr. 15 (2012 -2013) *Forebygging og bekjempelser av vold i nære relasjoner*

Hentet fra: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/jd/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-15-20122013/10/8.html?id=716647> (2013.04.01.kl.:15.25)

Kunnskapsdepartement, Stortingsmelding nr. 18 (2010 -2011) *Læring og fellesskap*

Hentet fra: <http://www.regjeringen.no/pages/16246827/PDFS/STM201020110018000DDDPDFS.pdf> (2013.04.01.kl.:15.22)

Kunnskapsdepartementet, Stortingsmelding nr. 40 (2001-2002) *Om barne- og ungdomsvernet*.

Hentet fra:

<http://www.regjeringen.no/Rpub/STM/20012002/040/PDFA/STM200120020040000DDDPDFA.pdf> (2013.04.01.kl.:12.50)

FN, *konvensjon om barnets rettigheter* (Barnekonvensjonen)

Hentet fra: <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

(2013.03.15.kl.:19.03)

Lovdata. *Lov om barneverntjenester (Barnevernloven)*. Hentet fra: <http://www.lovdata.no/all/hl-19920717-100.html> (2013.12.03.kl.:14.06)

Lovdata. *Lov om foreldre og barn (Barneloven)*. Hentet fra: <http://www.lovdata.no/all/hl-19810408-007.html> (2013.04.03.kl.:13.30.)

Lovdata. *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringslova)*. Hentet fra:

<http://www.lovdata.no/all/nl-19980717-061.html> (2013.04.07.kl.:12.50)

Utdanningsdirektoratet, *Kunnskapsløftet av 2006*, generell del

Hentet fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen/>

(2013.03.01.kl.:10.38)

7.3 Kilder til illustrasjon

Illustrasjon 1:

Psyknheter.wordpress.com. *Her finner du fagprosedyrer for å avdekke omsorgssvikt og overgrep mot barn.* Hentet fra: <http://psyknheter.wordpress.com/2013/04/22/her-finne-du-fagprosedyrer-for-a-avdekke-omsorgssvikt-og-overgrep-mot-barn/> (2013.04.23.kl.:22.33)

Illustrasjon 2: Souldeprived.blogspot.no. *Definisjoner om behov og emosjoner.*

Hentet fra: <http://souldeprived.blogspot.no/2010/11/definisjoner-om-behov-og-emosjoner.html> (2013.05.01.kl.:15.00)

Illustrasjon 3:

Diginalet.wordpress.com. *Diginale-fag.* Hentet fra: <http://diginalet.wordpress.com/2009/07/30/bronfenbrenners-økologiske-miljømodell/> (2013.04.15.kl.:16.22)

Illustrasjon 4:

Integrationtraining.co.uk. *Team building.* Hentet fra: http://www.integrationtraining.co.uk/training_courses/office_team_building/ (2013.05.02.kl.:20.20)

8.0 VEDLEGG

8.1 Vedlegg 1: Prosjektskisse

Prosjektskisse – Samarbeid mellom skole og barnevern

Gruppe

Mira Briksdal, Linn Tove Berdal og Sara Mathisen

Tema

Samarbeid mellom skole og barnevern.

Utdyping av tema - bakgrunn, tema og formål

I denne bacheloroppgaven ønsker vi å øke vår egen kompetanse innen skolen som organisasjon, i samarbeid med andre instanser. Som fokusområde, har vi valgt samarbeid mellom skole og barnevern. Samarbeid mellom skole og barnevern er et komplekst og særs viktig tema som vi ved lærerutdanningen ved Høgskolen i Sogn og Fjordane har hatt lite undervisning i. Som framtidige lærere mener vi at vi bør ha tilstrekkelig faglig kunnskap om barnevernet som instans, og hvordan skolen kan samarbeide med barnevernet på en best mulig måte. For å undersøke dette har vi valgt å se på hvordan samarbeid mellom skole og barnevern i Sogn og Fjordane kan fungere i praksis. Grunnlaget for valg av region er basert på oppgavens størrelse og praktisk gjennomføring av forskningsprosjektet.

I boken *Lærere i skolen som organisasjon* (2012), representerer Lund offentlig debatt og forskning gjort av barnevernet og skolen. Forskning viser at bare 12 % av alle bekymringsmeldinger til barnevernet kommer fra skolevesenet. Det er dokumentert at det kommer flere meldinger til barnevernet fra foreldre, enn fra barnehage og skole til sammen, og dette er et svært lavt tall i forhold til hvor mye tid barn tilbringer på skolen. Årsaken kan kobles opp mot frykt for sprik i samarbeidet mellom skole og hjem, holdninger til barnevernet i skolevesenet og holdninger barnevernet har til skolens rolle i et samarbeid for barnets beste. I tillegg kan mangel på tid og nødvendig informasjon være fallgruver for et godt samarbeid mellom instansene (Postholm, Haug, Munthe & Krumsvik 2012).

Det er i all hovedsak foreldre eller foresatte som har hovedansvaret for barnas oppdragelse, men skolen skal sørge for tilstrekkelig tilrettelegging for at barnet skal få en best mulig skolehverdag. Skolen bør derfor ha en rolle med å bistå barnevernet på den ene siden og foreldrene på den andre. Som profesjonelle lærere i skolen vil man møte barn som er under

barnevernets omsorg og derfor bør læreren inneha god kompetanse for å kunne ivareta disse barna, og samarbeide rundt tiltak både med barnevern og foreldre. Blant annet for å fremme gode lærings situasjoner og sosial utvikling i skolehverdagen.

Midlertidig problemstilling

Hvordan fungerer samarbeidet mellom skole og barnevern i praksis?

- Hvordan kan vi som lærere ivareta dette samarbeidet til barnets beste?

Faglig innhold

Oppgaven vil fokusere på hva det tverrfaglige samarbeidet går utpå og hva som kan være hemmende og fremmende faktorer i samarbeidet. Oppgaven vil også se på hvilken kompetanse læreren bør inneha for å ivareta barn som er under barnevernets omsorg. Vi ser for oss at oppgaven vil bli bygd opp av en teoridel, metodedel, empiridel og drøftingsdel. Begrepene som blir hovedvektlagt i oppgaven er samarbeid i vid forstand. Vi har valgt å dele drøftingsavsnittene inn i empiri fra hva lærere i skolen mener, og erfaringene til skoleledelsen. I tillegg vil vi se på ansatte i barnevernstjenestens syn på samarbeidet. Dette for å se på likheter og ulikheter i de ulike instansene, og for å få en klarere innsikt i to ulike, men gjensidig avhengige instanser. Avslutningsvis vil vi oppsummere og ta inn egne refleksjoner, i forhold til problemstillingen.

Metode – og etiske hensyn

For å oppnå empiri i oppgaven vil vi bruke kvalitativ forskningsmetode. Vi ønsker å bruke et kvalitativt forskningsintervju, der respondentene vil være både skoleledelse, lærere og barnevernsarbeidere, som alle har erfaring fra å jobbe med barnevernsbarn. Ved å intervju disse informanter vil vi få ulike synspunkt og inntrykk på hvordan samarbeidet fungerer, og hvilke faktorer som kan påvirke samarbeidet. Av etiske hensyn vil informantene i intervjuene bli helt anonymisert, og det vil ikke være noen mulighet å spore disse opp. Målet er å intervju tre lærere med erfaring fra alle trinn, ved de tre forskjellige skoler. For å få et sikrere resultat vil vi også intervju skoleledelsen på de ulike skolene.. Dette på grunnlag av at kjernen i samarbeidet oftest går via skoleledelsen (Postholm et al. 2012). Den samme forskningsmetoden vil også bli brukt ved intervju av tre ulike regionale barnevernstjenester, om deres samarbeid med skolevesenet.

Tidsplan

UKE	MÅL
UKE 2	Ferdigstille tema og problemstilling, finne pensum
UKE 3	Ferdigstilling av prosjektskisse
UKE 4-5	Ferdigstille intervjuguide, kontakte informanter
UKE 6-8	Gjennomføring av intervju
UKE 9	Analysere resultat, fordele arbeidsoppgaver
UKE 10-12	Praksis: Jobbe individuelt
UKE 13	Påskeferie
Uke 14-17	Skriving av oppgave
UKE 18	Ferdigstilling av bacheloroppgave
UKE 19	Lage fremføring til bachelorkonferanse
UKE 20	FRIST: Levering av bacheloroppgave 14 mai!
UKE 21	Bachelorkonferanse

Foreløpig faglig Litteratur

Litteratur fra bøker

Barne- og likestillingsdepartementet. (2006). *Rutinehåndbok for barnevernstjenesten i kommunene*. Oslo: Utdanningsdepartementet

Bunkholdt & Sandbæk. *Praktisk barnevernsarbeid*. (5. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Christoffersen & Johannessen. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt forlag

Claussen. (2001). *Det er noe med den ungen*. Oslo: Sebu forlag

Dalland (2012). *Metode og oppgaveskriving*. (5. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk

Eriksen & Germeten. (2012). *Barnevern i barnehage og skole*. Oslo: Cappelen Dam Akademisk

Gjertsen. (2007). *Forebyggende barnevern*. Bergen: Fagbokforlaget

Hummelvoll, Andvig & Lyberg. (2010) *Etiske utfordringer i praksisnær forskning*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Killèn. (2009). *Sveket 1*. (4. utgave). Oslo: Kommuneforlaget

Killèn. (2010). *Sveket 2*. (4. utgave). Oslo: Kommuneforlaget

Kinge. (2012). *Tverretattlig samarbeid omkring barn*. Oslo: Gyldendal Akademisk

Nyeng. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget

Postholm, Haug, Munthe & Krumsvik. (2012). *Lærere i skolen som organisasjon, Læreren og andre samarbeidsetater*. Kristiansand: Cappelen Dam Akademisk

Litteratur fra internettkilder

Barneombudet.no

Barnevernet.no

Bufetat.no

Lovdata.no

Udir.no

8.2 Vedlegg 2: Godkjenning fra NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfagres gate 2f
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Randi Faugstad
Institutt for lærarutdanning
Høgskulen i Sogn og Fjordane
Høgskulen i Sogn og Fjordane
6851 SOGNDAL

Vår dato: 25.02.2013

Vår ref:33150 / 3 / MSS

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 31.01.2013. Meldingen gjelder prosjektet:

33150	<i>Samarbeid mellom skole og barnevern</i>
Behandlingsansvarlig	<i>Høgskulen i Sogn og Fjordane, ved institusjonens øverste leder</i>
Daglig ansvarlig	<i>Randi Faugstad</i>
Student	<i>Linn Tove Berdal</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 14.05.2013, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Marie Strand Schildmann

Marie Strand Schildmann tlf: 55 58 31 52
Vedlegg: Prosjektvurdering
Kopi: Linn Tove Berdal, Parkvegen 3, 6856 SOGNDAL

Avdelingskontorer / District Offices:

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no
TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrr.svarva@svt.ntnu.no
TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@sv.uit.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 33150

Formålet med prosjektet er å undersøke hvordan samarbeidet mellom skole og barnevern fungerer i praksis.

Datamaterialet innhentes gjennom intervju av lærere og skoleledelse ved et utvalg skoler, samt med barnevernsansatte ved tilleggende barnevernstjenester.

Ifølge prosjektmeldingen skal det innhentes muntlig og skriftlig samtykke basert på muntlig og skriftlig informasjon om prosjektet og behandling av personopplysninger. Personvernombudet finner informasjonsskrivet tilfredsstillende utformet i henhold til personopplysningslovens vilkår, forutsatt at det påføres dato for prosjektslutt og at alle opplysninger anonymiseres innen den tid (14.05.2013). Det må også påføres navn og kontaktopplysninger til veileder/daglig ansvarlig for prosjektet. Revidert skriv sendes oss innen det opprettes kontakt med utvalget (personvernombudet@nsd.uib.no).

Fokus i intervjuene er på hva det tverrfaglige samarbeidet går utpå og hva som kan være hemmende og fremmende faktorer i samarbeidet.

Ombudet forutsetter at det ikke innhentes opplysninger om 3. person (elever/brukere av barnevernstjenesten) og at taushetsplikten ikke er til hinder for den behandlingen som finner sted. Ombudet anbefaler at forsker gjør informantene tydelig oppmerksom på dette i forkant av intervju. På bakgrunn av dette forutsettes det at følgende spørsmål (nr. 3 i intervjuguiden) tas ut eller omformuleres: "Har du eksempler på saker/situasjoner der samarbeidet med skolen har fungert spesielt godt, eller spesielt dårlig?" Dette spørsmålet bør stiles mye mer generelt/ ikke be om opplysninger knyttet til konkrete/spesielle saker.

Prosjektet skal avsluttes 14.05.2013 og innsamlede opplysninger skal da anonymiseres og lydopptak slettes. Anonymisering innebærer at direkte personidentifiserende opplysninger som navn/koblingsnøkkel slettes, og at indirekte personidentifiserende opplysninger (sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. yrke, alder, kjønn) fjernes eller grovkategoriseres slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes i materialet.

8.3 Vedlegg 3: Samtykkeerklæring til informanter

Bacheloroppgave

29/1-2013

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjekt

“Samarbeid mellom skole og barnevern”

Bakgrunn og hensikt

Dette er en forespørsel om å delta i et forskningsprosjekt ved Grunnskolelærerutdanningen for 5-10 trinn ved Høgskolen i Sogn og Fjordane, av studenter ved avdeling Sogndal. Dette forskningsprosjektet er en avsluttende bacheloroppgave. Formålet med oppgaven er å få økt innsikt i samarbeidet mellom skole og barnevern. På grunnlag av dette er det ønskelig å intervju ansatte ved instansene som er delaktig i dette samarbeidet.

Hva innebærer det å være informant?

Opgaven handler om det tverrfaglige samarbeidet mellom skole og barnevern. Oppgaven vil se på hvilke faktorer som kan virke hemmende og fremmende i samarbeidet, og vil også se på hvilken kompetanse læreren bør inneha for å ivareta barn som er under barnevernets omsorg. For å finne ut dette vil det bli brukt kvalitativt forskningsintervju der respondentene vil være fra både skoleledelse, lærere og barnevernsarbeidere med barnevernserfaring. Ved å intervju informanter vil vi få ulike synspunkt og inntrykk på hvordan samarbeidet fungerer, og hvilke faktorer som kan påvirke samarbeidet. Målet er å intervju tre lærere med erfaring fra alle trinn. For å få et bredere resultat vil også skoleledelsen på skolene bli intervjuet. Den samme forskningsmetoden vil også bli brukt ved intervju av tre ulike regionale barnevernstjenester, om deres samarbeid med skolevesenet.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Vi ønsker å møte informantene ved de ulike instansene for å gjennomføre intervjuene. Informantene vil bli helt anonymisert, og det vil ikke være mulighet for å identifisere kildene. Under intervjuene vil vi benytte oss av lydopptaker. Etter behandling av informasjon vil alle lydopptak bli slettet. Intervjuerne har taushetsplikt, og vil ikke under noen omstendigheter bruke informasjonen som fremkommer til annet enn i denne bacheloroppgaven.

De gjennomførte intervjuene og informasjonen som registreres skal kun brukes slik som beskrevet i hensikten med oppgaven. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn eller andre direkte gjenkjennerende opplysninger. Vi vil benytte oss av nummering når vi skal bruke opplysninger fra

informantene i oppgaven. Det vil ikke være mulig å identifisere resultatene i oppgaven når denne ferdigstilles. Informantene har videre rett til å få korrigert eventuelle feil i de opplysningene vi har notert, underveis i intervjuet.

Informasjon om utfallet av studien

Informantene har rett til å få informasjon om utfallet/resultatet av studien. Utfallet/ resultatet kan etter sensur sendes til informantene dersom ønskelig.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i oppgaven. Du kan når som helst og uten å oppgi noen grunn trekke ditt samtykke til å delta som informant i oppgaven, uten at dette får videre konsekvenser. Dersom du ønsker å delta, undertegner du samtykkeerklæringen. Om du sier ja til å delta, kan du senere trekke tilbake ditt samtykke. Dersom du senere ønsker å trekke deg eller har spørsmål til studien, kan du kontakte (intervjuere/oppgaveeiere):

Linn Tove Berdal, tlf.: 404 87 447

Mira Briksdal, tlf.: 476 05 231

Sara Mathisen, tlf.: 994 69 226

Samtykke som informant til bacheloroppgave

Jeg er villig til å delta som informant i oppgaven

(Signert av informant, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om oppgaven

(Signert av intervjuer, dato)

8.4 Vedlegg 4: Intervjuguide

INTERVJUGUIDE SKOLELEDELSE

1.) Hvilket syn har du på barnevernet som samarbeidspartner?

- a.) Ser dere barnevernets forebyggende arbeid i skolen?
- b.) På hvilken måte og i hvilken grad? (Forum, kurs, kontaktperson osv).

2.) Arbeider dere som ledelse, for å sikre lærerens kompetanse i forhold til samarbeid med barnevernet i skolen?

- a.) Hvordan?
- b.) Rutiner?
- c.) Tiltaksplaner?

3.) Hvordan samarbeider ledelsen med lærerne?

- a.) Når blir lærere inkludert, og på hvilken måte?
- b.) Går all kontakt med barnevernet gjennom skoleledelsen?

4.) Har du eksempler på faktorer som har ført til at samarbeidet med barnevernet har fungert spesielt:

- a.) Godt? – Hva tror du er årsaken til dette?
- b.) Dårlig? – Hva tror du er årsaken til dette?

5.) Hvordan kan skolen brukes som en ressurs i samarbeidet mellom foreldre og barnevernet?

6.) Hva tror du må til for at samarbeidet mellom skole og barnevern skal fungere til barnets beste?

INTERVJUGUIDE LÆRERE

1.)Hva tenker har du angående det å sende bekymringsmelding til barnevernet?

- a.) Anonym / ikke-anonym melding?
- b.) Hva handlet bekymringene om?

2.)Hvordan samarbeider dere med barnevernet?

- a.) Hva handlet samarbeidet om?
- b.) I hvilken form? (Kontaktperson, kurs, forum osv. fra barnevernet og/eller ledelsen?).
- c.) I hvilket omfang, på det generelle plan?
- d.) Er det noen måter som er hyppigere enn andre?

3.)Har du eksempler på faktorer som har ført til at samarbeidet med barnevernet har fungert spesielt:

- a.) Godt? – Hva tror du er årsaken til dette?
- b.) Dårlig? – Hva tror du er årsaken til dette?

4.)Hvilket syn har du på barnevernet som samarbeidspartner?

- a.) Er det nødvendig, hvorfor?

5.) Hvordan kan skolen brukes som en ressurs i samarbeidet mellom foreldre og barnevernet?

6.) Hva tror du må til for at samarbeidet mellom skole og barnevern skal fungere til barnets beste?

INTERVJUGUIDE BARNEVERN

1.) Hvilket syn har du på skolen som samarbeidspartner?

- a.) Hva handlet samarbeidet om?
- b.) Er samarbeid mellom skole og barnevern nødvendig? Hvorfor?

2.) Hvordan samarbeider dere med skolen?

- a.) Er det her noen forskjell på samarbeidet med skolen der barnet bor i fosterhjem, eller der barnet bor hjemme, men med barnevernstiltak?
- b.) Hvordan samarbeider dere? (Kontaktperson? Forum? Forebyggende arbeid?)
- c.) I hvilken form har dere kontakt med skolen?
- d.) I hvilket omfang har dere kontakt med skolen (Generelt og spesifikt)?
- e.) Hvordan er foreldrene involvert og hva er deres rolle?

3.) Har du eksempler på faktorer som har ført til at samarbeidet der har fungert spesielt:

- a.) Godt? – Hva tror du er årsaken til dette?
- b.) Dårlig? – Hva tror du er årsaken til dette?

4.) På hvilket grunnlag kan dere gi/ikke gi informasjon til skolen i barnevernssaker?

- a.) I hvilke tilfeller åpner dere opp for informasjonsutveksling?

5.) Hva tror du må til for at samarbeidet mellom skole og barnevern skal bli optimalt?

6.) Hvordan kan skolen brukes som en ressurs i samarbeidet mellom foreldre og barnevernet?